Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & sancto Lucæ orthodoxorum Medicorum Patrono. (1773)

QUÆSTIO MEDICA

Quodlibetariis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 13. Januarii.

M. JOANNE-MICHAELE GARBE, Doctore Medico, Præside.

Est-ne Anima corporis facultatum principium?

ANIMÆ nomen obscurius quam ejus natura. Menti, ætheri, igni, vento, sanguini, partium harmoniæ nomen idem fecerunt homini, brutis, plantis, ipsique mundo commune: immane quantum re discrepant. Clarius definitur anima res cogitans corporis causâ. Cum enim peragrato universo orbe in seipsam anima redit, id primum & cogitare se & esse novit. Mox proprium corpus à quo recedere etiamsi velit, non potest, & suo in illud imperio & sensu percipit. Anima in corpore nusquam minus otiosa quam cum otiosa: nullum enim cogitandi finem facit. Insignes cogitandi modi sunt intelligere, percipere, velle, sentire. Sentit in cerebro non in sensuum organis, non succussione nervorum, sed spirituum refluxu & undulationis motu. Nihil ad animæ nutum fit in corpore cujus ipsa non sit conscia. Non audiendi qui perperam affingere solent animæ ignoranti imo & invitæ quod soli corporis fabricæ debetur; quasi vero anima cui cogitare vivere est quicquam incogitans agere possit aut pati. Quid autem cogitare nisi eorum conscium esse quæ in nobis geruntur?

AT TOT sæculis Medicinæ proceres, candidæ illæ animæ, summi viri ad hominum bonum, & Iatrices ornamentum è cælo delapsi facultatum nomina usurparunt, planè ut mirum sit à nonnullis ea repudiari. Peccant in bonam mentem qui nomina longo usu comprobata, & fælici eventu in disciplinis recepta eliminare contendunt. Recentiores quibus nescio quo bono fato contigit esse tam beatis ut ad naturæ sinum propius accederent, de re magis quam de nomine solliciti fuerunt. Quos rerum usus incautos non reliquit & nomine & re fælicius utantur. Antiquiores veram curandi artem in qua totus pene Medicinæ honos, recentiores genuinam philosophandi rationem quæ plurimum splendoris arti nostræ attulit, tradidere. Utrisque sua laus. Facultatum vocabulo bene utuntur qui earum naturam exponunt. Quid igitur facultas nisi agendi vel patiendi vis à naturâ indita? quæ triplex in homine distinguitur. Prima est animæ quatenus mens seu intelligentia, sic facultate intelligendi sui ipsius, Dei & veri ideis seu notionibus informatur. Altera est corporis ut machinæ cujusdam elegantis à supremo artifice mire constructæ: hinc vi mechanicâ corpus gignitur, alitur, & augetur. Postrema facultas in eo sita est ut ad motum corporis accedat animæ cogitatio: sic sentit homo, rerum corporearum imagines contemplatur, & ad arbitrium loco movetur.

UT mens humana sine corporis auxilio quædam intelligit quod impressas eorum formas à naturâ acceperit, ita & corpus absque animæ imperio aliquando movetur. Cùm hominem altiori somno oppressum sese in lectulo versantem vides, aut Poëtam secum versus commentantem, & modo frontem contrahere, modo digito caput scalpere, modo manus ad articulorum strepitum conterere, vel pede terram supplodere. An ea volentem agere putes? Idem si fortè œstro percitus deambulatum prodit, pateat fovea non videt, revoces non audit, cæno immersus hæreat nec humorem, nec fœtorem sentit. Quid ita? aliis anima distrahitur cogitationibus, eaque fiunt à spiritibus qui in solitas, tritasque vias influunt. Videas somnambulum deambulantem in subgrundiis, transnatantem flumen, trajicientem iterum, & ad lectum quiete redeuntem Mechanices leges observando accuratius quam si vigilaret. Anne anima id jubet aut sentit?

CORPUS humanum Machina est egregia, formæ præstantis & incessus planè suspiciendi. Homo autem machina cum animâ conjuncta. Ab ovo prodit, quòd promovetur à spiritu seminali, & nutritur colliquamento & materno sanguine. Cor ejus pulsat spirituum & sanguinis vi. Eundem cum matre spirat aëra. Excluditur cum proprio, tum matris conamine. Tenellus infans ab aëre compressus tripudiare incipit & respirare. Meconium ejicit intestinorum ope. Lac sugit pectoris & abdominis dilatatione. Grandior fit extensione fibrarum. Alimenta puer, adultus & senex in ore comminuit & subigit dentium & salivæ ministerio. Deglutit musculorum & fibrarum æsophagi contractione. Deglutita dissolvuntur in ventriculo à fermento salso in quo sal acre dominatur non acidum. Inde chymus qui in intestina descendit tum proprio pondere, tum fibrarum ventriculi, diaphragmatis & musculorum abdominis beneficio. Chymus in chylum solvitur à bile & succo pancreatico. In vasa defertur lactea, sanguiferaque, intestinorum, diaphragmatis & musculorum etiam abdominis motu. Fit sanguis ab ipso sanguine, tumultuatur præcipuè à fermento in pulmonibus accepto. E corde in partes, è partibus ad cor tendit, cordis & arteriarum impulsu. Cor antlia, mactra, musculusque quadriventer & sphincter: antagonista sanguis, quo planè modo urina & fæces sunt antagonistæ sphincterum vesicæ & ani. In cerebro spiritus, in hepate bilem, in renibus urinam, in testibus semen, in cute sudorem, in cæteris glandulis salivam & lympham deponit. Cerebrum, hepar, renes, testes, uterus, palatum, æsophagus, ventriculus, intestina, bronchia, plevra, pericardium, peritonæum, cutis ipsa glandulæ sunt. Glandula autem rete fibris elasticis contextum in cujus areolis consitæ sunt vesiculæ, tubulique ad fluidi secretionem. Demum quæ in automatis eædem penè in corpore humano leges observantur. Inter solidas ejus partes adsunt trochleæ, cunei, cochleæ, vectes omnium generum in quibus æquilibrium, centrum gravitatis, linea directionis & tractionis, potentia, pondus & hypomoclion consideranda. Præterea liquorum motus, determinatio, resistentia, & velocitas; tum & vasorum figura, contextus, longitudo & diameter perpendenda, ut corporis humani naturâ innotescat. Nullæ in his omnibus animæ utcumque præsentis partes. Hæc vitam supponunt sive animæ cum corpore conjunctionem: verum à solâ corporis fabricâ perficiuntur, si pauca excipias respirationem, deglutitionem & excrementorum ejectionem quæ animâ jubente sæpè, imo & non jubente fiunt.

ERGO animæ sua jura certa atque manifesta servemus. Nihil alienum ipsi tribuamus. Hæc nos pecudum dissimiles, Deique similes reddat, sit illa sapientiæ sedes, parens artium, inventrix scientiarum, magistra morum, domicilium virtutum. Sola in corpore humano principatum teneat, præsentia complectatur, futura prævideat, præteritorum recordetur. Sola voluptatem doloremque percipiat, ac cætera quæ sensus movent, corpusque quo libitum fuerit, jubeat circumferri. Affectus suos in corpore exprimat, illa irascente corpus excandescat, timente frigeat, mœrente languescat. Hæc videlicet pignora sunt miri illius fœderis quod inter animam & corpus divinitus sancitum est, ea lege ut suis pars utraque bonis frueretur. Quamvis autem mutuam operam continuo ferme sibi præstent, verumtamen anima non causa motuum corporis, sed in causâ cur corpus variè moveatur, pariterque corpus in causâ tantummodo cur anima varie afficiatur à rerum conditore.

Non ergo Anima corporis facultatum principium.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Marais, rei herbariæ Professor.
M. Carolus Contugi.
M. Franciscus Vernage.
M. Franciscus Faustus Alliot, Medicus Regis ordinarius.
M. Joannes-Baptista Dodart.
M. Philippus Douté.
M. Joannes Robert.
M. Ludovicus Gayant, Medicus Regis ordinarius.
M. Franciscus Vezou.

Proponebat Lutetiæ Parisiorum JOSEPHUS PITTON TOURNEFORT, Aquisextiensis in Gallo-Provinciâ, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1695.